

יח יב]: "כל חלב יצהר [שמן], וכל חלב תירוש [יין] ודגן, ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתים", אמרה תורה: תן חלב [חלק מובחר לתרומה] לזה, וחלב לזה. כלומר, אל תפריש מזה על זה, אלא מכל מין תרים את חלבו ממנו.

שואלת הגמרא: **אשכחן** [הרי למדנו] **תירוש** א-ד ו**יצהר** שאין תורמים מזה על זה שהרי חילקה תורה חלב לזה וחלב לזה, ואשכחן נמי יצהר ודגן שנתנה תורה חלב לזה וחלב לזה, (1) אבל **תירוש ודגן**, או **דגן ודגן** [כגון חטים ושעורים] שלא חילקתם התורה, וכללה את כולם ב"חלב" אחד, **מנין** שאין תורמים מזה על זה?

ומבארת הגמרא שהוא נלמד מקל וחומר:

ומה **תירוש ויצהר** [זרעי גפנים וזרעי זיתים] שאינן **כלאים** זה בזה, (2) מכל מקום אין מתעשרין מזה על זה, **תירוש ודגן** או **דגן**

ומקשינן: ומה ראית למעט מן ההיקש חדש על ישן, ולרבות מ"וצאן" מין על שאינו מינו, הרי יש לומר בהיפוך!?

אמר רבא: **אמר קרא** באותו כתוב של ההיקש "עשר תעשר את כל מעשר תבואתך היוצא השדה שנה שנה", הרי למדנו: **לשנה הקשתי, ולא לדבר אחר**.

תנן התם:

אין תורמין [וכן אין מעשרין] **ממין על שאינו מינו, ואם תרם אין תרומתו תרומה**.

שואלת הגמרא: **מנא הני מילי?**

אמר פירש רבי אמי אמר רבי ינאי, ואמרי לה: **אמר רבי אמי אמר רבי שמעון בן לקיש**:

משום דכתיב בפרשת מתנות כהונה [במדבר

וראה מה שיתבאר עוד לפי שיטת הרמב"ם, בהערות על המשנה לקמן נו ב.

1. על פי רבינו גרשום, ומדבריו נראה שגרס בגמרא "אשכחן תירוש ויצהר, דגן ויצהר".

2. פירש בראשית בכורים על פי המבואר ברמב"ם [כלאים א ה]: כלאי האילנות הרי הם בכלל מה שנאמר "שדך לא תזרע כלאים", כיצד המרכיב אילן באילן ... הרי זה לוקה מן התורה ... ומותר לזרוע זרעים וזרע אילן כאחד, וכן מותר לערב זרעי אילנות ולזרען כאחד, שאין לך כלאים באילנות אלא הרכבה בלבד. ומקורו מירושלמי כמבואר בכסף משנה שם. וכוונת הגמרא: אין זרעי תירוש ודגן כלאים זה בזה. ועמד על לשון רש"י שכתב: גפנים וזיתים אינן

השנה למעשר בהמה", ומבואר שם בגמרא דף ז, שלא שנה התנא "באחד בניסן ראש השנה לתרומת שקלים" [כלומר, להביא קרבנות ציבור מן התרומה החדשה], משום "דקתני אם הביא יצא לא פסיקא ליה". ולשיטת הרמב"ם שאף ראש השנה למעשר בהמה אינו אלא לכתחילה, למה שנה התנא ראש השנה של מעשר בהמה. וראה מה שתיירץ. ולשיטת החזון איש אין מקום לקושייתו.

ובאור שמח [בהוספות להלכות בכורות שנדפסו בסוף סדר זמנים] כתב, שלא אמר הרמב"ם אלא לעשר משנה זו על של חברתה, אבל לצרף משנה זו לשנה אחרת לא אמר הרמב"ם, ומתיישבת קושיית הטורי אבן. **ובחזון איש** שם כתב: ויש לעיין: אם גם באין לו רק חמש חדשים וחמש ישנים החמיר הרמב"ם.